



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»  
ІННІ БІЗНЕСУ,  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ  
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Ректор ЧНТУ

С.М. Шкарлет  
" \_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 2020 р.

### **ПРОГРАМА**

фахового випробування вступників  
на другий рівень вищої освіти «магістр»  
за спеціальністю 242 «Туризм»  
галузь знань 24 «Сфера обслуговування»  
на базі першого рівня вищої освіти «бакалавр»

Затверджено  
на засіданні кафедри  
Протокол № 10  
від «\_\_» лютого 2020 р.

**Зміст**

1. Мета вступного фахового випробування	3
2. Характеристика змісту програми (опис основних розділів та їх короткий зміст)	3-5
3. Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів	5-6
4. Порядок проведення вступного фахового випробування	6
5. Структура екзаменаційного білета	6
6. Критерії оцінювання вступного фахового випробування	6-8
7. Рекомендована література	8-12

## **1. Мета вступного випробування**

Метою вступної співбесіди на другий освітній рівень «магістр» зі спеціальності 242 «Туризм» (туристична діяльність) є формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності шляхом оцінки знань та навичок абітурієнтів за напрямками професійно-орієнтованої діяльності спеціаліста.

## **2. Характеристика змісту програми**

Програми вступних випробувань охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатися у ЧНТУ з метою одержання другого освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 242 «Туризм».

### **Дисципліна «Туристичні ресурси України»**

Тема 1. Загальна характеристика природних рекреаційно-туристичних ресурсів України.

Тема 2. Загальна характеристика природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України.

Тема 3. Загальна характеристика антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України.

Тема 4. Рекреаційні ресурси Причорноморського рекреаційного району.

Тема 5. Рекреаційні ресурси Приазовського рекреаційного району.

Тема 6. Рекреаційні ресурси Карпатського рекреаційного району.

Тема 7. Рекреаційні ресурси Подільського рекреаційного району.

Тема 8. Рекреаційні ресурси Волинського рекреаційного району.

Тема 9. Рекреаційні ресурси Столичного рекреаційного району.

Тема 10. Рекреаційні ресурси Слобожанського рекреаційного району.

Тема 11. Рекреаційні ресурси Придніпровського рекреаційного району.

Тема 12. Рекреаційні ресурси Донецького рекреаційного району.

### **Дисципліна «Організація екскурсійної діяльності»**

Тема 1. Історія екскурсійної справи в Україні.

Тема 2. Екскурсія та її сутність.

Тема 3. Основні функції та ознаки екскурсії. Класифікація екскурсій.

Тема 4. Основні поняття музеєзнавства. Екскурсійна діяльність в музеях.

Тема 5. Професійна майстерність та особистість екскурсовода.

Тема 6. Методика підготовки екскурсії.

Тема 7. Методика проведення екскурсії.

Тема 8. Техніка ведення екскурсії.

Тема 9. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування.

Тема 10. Сучасний стан і тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг.

### **Дисципліна «Організація туристичних подорожей»**

Тема 1. Умови створення та функціонування туристичного підприємства.

Тема 2. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту.

Тема 3. Принципи формування програм перебування туристів.

Тема 4. Організація обслуговування клієнтів.

Тема 5. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів.

Тема 6. Туристичні перевезення на авіатранспорті та залізничним транспорті.

Тема 7. Туристичні перевезення на залізничному транспорті.

Тема 8. Морські та річкові перевезення і круїзи.

Тема 9. Автотранспортне обслуговування туристів та організація перевезень автотранспортом.

Тема 10. Види туристичних формальностей та умови їх виконання.

Тема 11. Паспортно-візові формальності.

Тема 12. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності.

Тема 13. Страхування в туризмі.

Тема 14. Туристичні документи та правила їх оформлення.

Тема 15. Бронювання туристичного обслуговування.

Тема 16. Організація туристичного обслуговування, його контроль, облік та розрахунки.

Тема 17. Претензійна робота в туризмі.

Тема 18. Безпека туристичних подорожей.

### **Дисципліна «Організація готельного господарства»**

Тема 1. Готельне господарство: сутність, функції, його роль у суспільстві.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан індустрії гостинності та готельного господарства.

Тема 3. Класифікація готелів. Міжнародні системи класифікації готелів. Класифікація готелів в Україні.

Тема 4. Основні фонди готельного господарства, їх відтворення

Тема 5. Поточні витрати готельного господарства

Тема 6. Прибуток та рентабельність готельного господарства

Тема 7. Оплата праці працівників готельного господарства

### **Дисципліна «Організація ресторанного господарства»**

Тема 1. Ресторанний бізнес як суб'єкт надання послуг харчування.

Тема 2. Організація обслуговування на підприємствах ресторанного господарства.

Тема 3. Поняття про основні види, методи та форми обслуговування на підприємствах харчування.

Тема 4. Організація виробництва та надання послуг харчування за типом "кейтеринг". Послуги з організації споживання і дозвілля в закладах ресторанного господарства.

Тема 5. Особливості організації надання послуг харчування туристам.

Тема 6. Організація послуг харчування в готелях.

Тема 7. Організація харчування в дорозі.

### **Дисципліна «Туроперейтинг»**

Тема 1. Основи туроперейтингу.

Тема 2. Функції туроператорів та турагентів.

Тема 3. Туроперейтинг та агентський бізнес в Україні.

Тема 4. Формування збутової мережі туроператорів.

Тема 5. Зміст робіт з турпроекування.

Тема 6. Переговори з постачальниками послуг та договірний план.

Тема 7. Укладення договорів з постачальниками послуг.

Тема 8. Програма туристичного обслуговування.

Тема 9. Принципи та умови ефективності програми перебування.

Тема 10. Правила розроблення програм перебування туристів.

Тема 11. Організація обслуговування клієнтів в туристичному агентстві.

Тема 12. Формування ефективної роботи з клієнтами.

Тема 13. Рецептивний туроперейтинг.

Тема 14. Ініціативний туроперейтинг.

Тема 15. Консолідований туроперейтинг.

Тема 16. Організація туристичних подорожей туроператором.

### **Дисципліна «Рекреаційні комплекси»**

Тема 1. Мета, предмет і завдання вивчення дисципліни.

Тема 2. Архітектурне середовище відпочинку Давнього світу.

Тема 3. Архітектурне середовище відпочинку середньоріччя.

Тема 4. Архітектурне середовище відпочинку «нового» часу.

Тема 5. Планувальна організація рекреаційних територій.

Тема 6. Планувальна організація рекреаційного району і рекреаційної зони.

Тема 7. Планувальна організація рекреаційних комплексів.

Тема 8. Функціонально-планувальна структура рекреаційних установ.

Тема 9. Функціонально-планувальна структура ресторанного господарства в рекреаційних установах.

Тема 10. Інтер'єр як організований внутрішній простір (на прикладі готелів).

### **Дисципліна «Технологія готельної справи»**

Тема 1. Управління готельним підприємством.

Тема 2. Технологія обслуговування в готелях.

Тема 3. Приймання та розміщення гостей.

Тема 4. Технологія прибиральник робіт на підприємствах готельного господарства.

Тема 5. Регламенти процесів в готельному господарстві.

Тема 6. Формування тарифів на готельні послуги.

Тема 7. Стандартизація, ліцензування та сертифікація в готельному господарстві.

Тема 8. Технологія служби продажів і маркетингу.

Тема 9. Технологія інженерно-технічної служби.

Тема 10. Технологія оцінки рівня задоволеності клієнтів якістю. Визначення критеріїв оцінки якості обслуговування.

### **3. Вимоги до здібностей та рівня підготовленості абітурієнтів**

Успішне засвоєння навчальних програм освітнього рівня «магістр» зі спеціальності 242 «Туризм» (туристична діяльність) потребує від абітурієнта наявності освіти за рівнем «бакалавр», а також здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Для успішного засвоєння освітньо-професійних програм спеціаліста абітурієнти повинні мати базову вищу освіту (диплом бакалавра) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Відбір студентів для зарахування здійснюється на конкурсній основі.

### **4. Порядок проведення вступного фахового випробування**

Вступні випробування охоплюють фахові предмети, які передбачені навчальними планами першого рівня освіти «бакалавр» за напрямом підготовки «Туризм» та складаються із тестових завдань з наступних дисциплін: «Туристичні ресурси України», «Організація екскурсійної діяльності», «Організація туристичних подорожей», «Організація готельного господарства», «Організація ресторанного господарства», «Туроперейтинг», «Рекреаційні комплекси», «Технологія готельної справи».

Вступні випробування проводяться у вигляді письмового іспиту.

### **5. Структура екзаменаційного білета**

Завдання для вступного фахового випробування для здобуття другого освітнього рівня «магістр» на основі відповідного освітнього рівня «бакалавр» включає:

- номер білету (всього 30 варіантів завдань однакового за складністю рівня);
- чотири завдання з дисциплін «Туристичні ресурси України», «Організація екскурсійної діяльності», «Організація туристичних подорожей», «Організація готельного господарства», «Організація ресторанного господарства», «Туроперейтинг», «Рекреаційні комплекси» «Технологія готельної справи» (по 25 балів кожне);
- шкала оцінювання за 100 бальною шкалою (від 100 до 200 балів).

## 6. Критерії оцінювання вступного фахового випробування

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями:

Завдання	Бали
Тестові завдання з дисципліни «Туристичні ресурси України»	25 балів
Тестові завдання з дисципліни «Організація екскурсійної діяльності»	25 балів
Тестові завдання з дисципліни «Організація туристичних подорожей»	25 балів
Тестові завдання з «Організація готельного господарства»	25 балів
Тестові завдання з дисципліни «Організація ресторанного господарства»	25 балів
Тестові завдання з дисципліни «Туроперейтинг»	25 балів
Тестові завдання з дисципліни «Рекреаційні комплекси»	25 балів
Тестові завдання з дисципліни «Технологія готельної справи»	25 балів
Максимальна кількість балів	200

При визначенні кількості балів за відповідь необхідно враховувати:

- 1) відповідність змісту відповіді сутності поставленого завдання та повноту відповідей (враховується обсяг відповіді по кожному завданню і кількість вирішених завдань):
  - якщо відповідь повністю відповідає сутності поставленого завдання, то вона оцінюється на 100% визначеної кількості балів, які студент може отримати за правильну відповідь;
  - якщо відповідь відповідає сутності завдання з незначними зауваженнями, тоді вона оцінюється на 80...95% визначеної кількості балів, які студент може отримати за правильну відповідь;
  - якщо відповідь відповідає змісту завдання з суттєвими зауваженнями, тоді вона оцінюється на 50...80% визначеної кількості балів за відповідь, які студент може отримати за правильну відповідь;
  - якщо відповідь не повна, тоді вона оцінюється на 0...50% визначеної кількості балів, які студент може отримати за правильну відповідь;
- 2) логічність відповідей на питання теоретичного характеру.

Загальна кількість балів (максимум 100 балів) визначається шляхом підсумовування балів за виконання окремих задач, після чого здійснюється перерахування цих балів в чотирьохбальну оцінку згідно з таблицею:

Підсумкова кількість балів за кожне питання	Кількість балів
100%	25
80-95%	20-24
50-80%	12-19
0-50%	0-11

## 7. Рекомендована література

### Туристичні ресурси України

1. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навчальний посібник. Вид.2, доп і перероб. / Н.О.Алешугіна, О.В.Барановська, М.О.Барановський, О.О.Зеленська, І.В.Смаль, І.М.Філоненко. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015. – 492 с.
2. Алешугіна Н.О. Зеленська О.О. Туристичні ресурси України: конспект лекцій. – Ніжин: ФОП Лук'яненко ТПК “Орхідея”, 2013 р. – 176 с.
3. Волошин І.М., Матвійчук Л. Ю., Ненько К. В. Туристичні ресурси України з атласом туристичних мандрівок. Львів : ЛДУФК, 2015. 437 с.

### Організація екскурсійної діяльності

1. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР.
2. В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник.-К.:Альтерпрес, 2007 – 462с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги – XXI, 2003 – 300с.
4. Туристичні послуги в Україні /зб. норм. актів/. – К.: Юрінком Інтер, 2008 – 320 с.

### Організація туристичних подорожей

1. Алексеєнко Л. М., Божук Т. І., Брич В. Я. Організація туризму. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 448 с.
2. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Ніжин, 2015. 490 с.



3. Алешугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах [Навчальний посібник] / Н.О.Алешугіна, О.О.Зеленська, І.В. Смаль. - Ніжин: ППЛисенко М.М., 2011 – 387 с.
4. Бабарицька В. Менеджмент туризму. Туроперайтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навчальний посібник/ В Бабарицька, О. Малиновська. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Альтерпрес, 2008. - 288 с.
5. Ведмідь Н.І., Мельниченко С.В. Організація дозвілля туристів: навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2008. 85 с.
6. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. - 247 с.
7. Герасименко В. Г., Галасюк С. С. Організація надання туристичних послуг : навчальний посібник. – Одеса : Атлант, 2014. – 242 с.
8. Дьяченко О.Н., Полесская О.П. Организация специальных видов туризма. Учебное пособие. Брянск: БГУ, 2017. 170 с.
9. Жуков А. А. Технология и организация операторских и агентских услуг: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / А. А. Жуков, С. О. Дерябина. – 2-е изд., стер. – М. :Издательский центр «Академия», 2014. – 208 с.
10. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. -- Чернівці: Книги -XXI, 2003. -300с.
11. Кифяк В.Ф. Організація туризму: Навчальний посібник/ В.Ф. Кифяк; В. Ф. Кияк. - Чернівці: Книги - XXI, 2008. - 344 с
12. Косолапов А.Б. Технология и организация туроператорской и турагентской деятельности: учебное пособие / А.Б. Косолапов. — 6-е изд., стер. – М.:КНОРУС, 2016. – 294 с.

## **Організація готельного господарства**

### **Основна**

1. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство: учебник / для студентов высш. учеб. заведений / С. И. Байлик. - 2-е изд. перераб. и доп.. - К.: Дакор, 2009. - 368 с.
2. Байлик С. И. Організація готельного господарства: підручник / С. И. Байлик, І. М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків: ХНУМГ ім. О. м. Бекетова, 2015. - 329 с.
3. Бойко М. Г. Організація готельного господарства: підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. - К. Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2006. - 448 с.
4. Круль Г. Я. Основи готельної справи. Навч. посібник / Г. Я. Круль. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 368 с.
5. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика. Підручник. - 2-вид. перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
6. Основи готельно-ресторанної справи : навчальний посібник / Н. І. Данько, А. Ю. Парфіненко, П. О. Подлепіна, О. О. Вишневська [за заг. ред. А. Ю. Парфіненка]. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 288 с.

7. Проектування готелів: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / А. А. Мазаракі, М. І. Пересічний, С. Л. Шаповал та ін.; за ред. А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2012. – 340 с.

8. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навчальний посібник / П. Р. Пуцентейло. – К.: ЦУЛ, – 2007. – 300 с.

#### **Додаткова**

9. Лук'янова Л.Г., Дорошенко Т.Т., Мініч І.М. Уніфіковані технології готельних послуг: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Київ, ін-т туризму, економіки і права - К.: Вища шк., 2008. - 237 с.

10. Гостиничное дело: учебник / под ред. д. иск., проф. Н.М. Мышьяковой, к.культ., доц. С.Г. Шкурпат. – СПб.: Изд-во СПбГУСЭ, 2013. – 314 с.

#### **Організація ресторанного господарства**

1. Ковешніков В.С., Матвієнко А. Т., Разметова О. Г. Організація готельно-ресторанного господарства. Київ : Ліра-К, 2018. 563 с.

2. Давидова О.Ю., Полстяна Н. В. Організація в ресторанному господарстві (виробництво) Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2017. 330 с.

3. Архіпов В.В., Русавська В.А. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства [Текст] / В.В.Архіпов, В.А.Русавська. – К.: ЦУЛ, 2017. – 342 с.

4. Архіпов В.В. Організація ресторанного господарства [Текст] / В.В.Архіпов. – К.: ЦУЛ, фірма “Інкос”, 2017. – 280с.

5. Організація обслуговування у закладах ресторанного господарства: Підручник.: [для вищ.навч. закл.] / За ред. П'ятницької Н. О.– К.: Центр учбової літератури, 2017 – 584 с.

#### **Туроперейтинг**

1. Брич В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. 440 с.

2. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навчальний посібник –К. Альтпрес, 2003. – 104с.

3. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник /О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. –К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008р. – 335с.

4. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. –К. Знання, 2008 р. -661с.

5. Михайліченко Г.І. Практика організації туристичних подорожей: навчальний посібник –К.:КНТЕУ, 2003р. -156с.

6. Писаревський І. М. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник / І. М. Писаревський, М. В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012.304 с.

7. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник –К.: Атіка, 2006. -254 с.

## **Рекреаційні комплекси**

### **Основна**

1. Безлюбченко О. С. Планування і благоустрій міст: навчальний посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черноносова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 204 с.
2. Безлюбченко О. С. Планування і благоустрій міст: навчальний посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черноносова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 204 с.
3. Лукьнова Л.Г., Цыбух В.И. Рекреационные комплексы: Учеб. пособие / Под общ. Ред. В.К. Федорченко. – К.: Вища шк., 2004. – 346с.
4. Містобудування. Довідник проектувальника / за ред. Т. П. Панченко. – К.: Укрархбудінформ, 2001. – 192 с.
5. Покоłodна М. М. Конспект лекцій по дисципліні «Рекреаційні комплекси» (для студентів 4 курсу денної і заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, галузі знань 0201 «Культура», галузі знань 0307 «Туризм» напряму підготовки 6.020107 «Туризм») / М. М. Покоłodна, А. А. Рябев, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва - Х.: ХНАМГ, 2010. – 116 с.
6. Проектування готелів : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл./ А.А. Мазаракі, М.І. Пересічний, С.Л. Шаповал та ін. ; за ред. А.А. Мазаракі. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 340 с.

### **Додаткова**

7. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: Учебник для вузов / В.В.Адамович, Б.Г.Бархин, В.А.Варежкин и др.; Под общ. Ред. И.Е.Рожина, А.И.Урбаха.ю – 2-е изд., перераб. И доп.. – М.: Стройиздат, 1984. -543 с.
8. Самойлова, Н. В. Проектирование туристической базы отдыха [Электронный ресурс] : учебно-практическое пособие / Н. В. Самойлова ; М-во образования и науки Росс. Федерации, Волгогр. гос. архит.-строит. ун-т.— Волгоград : ВолгГАСУ, 2012. – 75 с.
9. Стаускас, В. П. Градостроительная организация районов и центров отдыха [Текст] / В. П. Стаускас. – Л. : Стройиздат, 1977. – 164 с.

## **Технологія готельної справи**

### **Основна**

1. Байлик С. И. Організація готельного господарства: підручник / С. И. Байлик, І. М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків: ХНУМГ ім. О. м. Бекетова, 2015. - 329 с.
2. Бойко М. Г. Організація готельного господарства: підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. - К. Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2006. - 448 с.

3. Круль Г. Я. Основи готельної справи. Навч. посібник / Г. Я. Круль. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 368 с.
4. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика. Підручник. - 2-вид. перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
5. Основи готельно-ресторанної справи : навчальний посібник / Н. І. Данько, А. Ю. Парфіненко, П. О. Подлепіна, О. О. Вишневська [за заг. ред. А. Ю. Парфіненка]. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 288 с.
6. Проектування закладів ресторанного господарства: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / [А. А. Мазараки, М. І. Пересічний, С. Л. Шаповал, Л. М. Гопкало та ін.]. – К.: КНТЕУ, 2011. – 345 с.
7. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навчальний посібник / П. Р. Пуцентейло. – К.: ЦУЛ, – 2007. – 300 с.

#### **Додаткова**

8. Агафонова Л.Г., Агафонова О.Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Київ, ун-т туризму, економіки і права. - К.: Знання України, 2012. - 352 с.
9. Круль Г. Я. Основи готельної справи: Навч. посіб. / Г. Я. Круль. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 368 с.
10. Ёхина М. А. Организация обслуживания в гостиницах: учеб. Пособие для студ. сред. проф. Образования / М. А. Ёхина. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 208 с.